

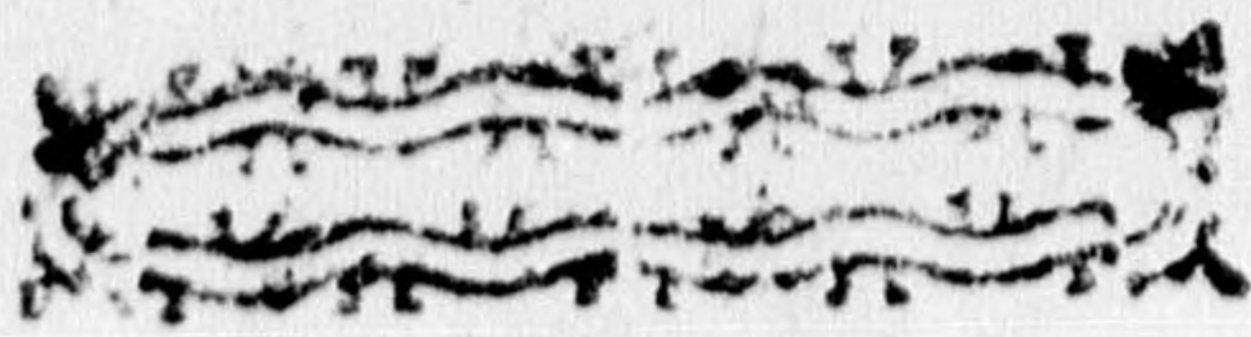

Indúlt BÉTSBÖL Pénteken 28. Januáriusban 1791.

Mindenféle elegyes jegyzék.

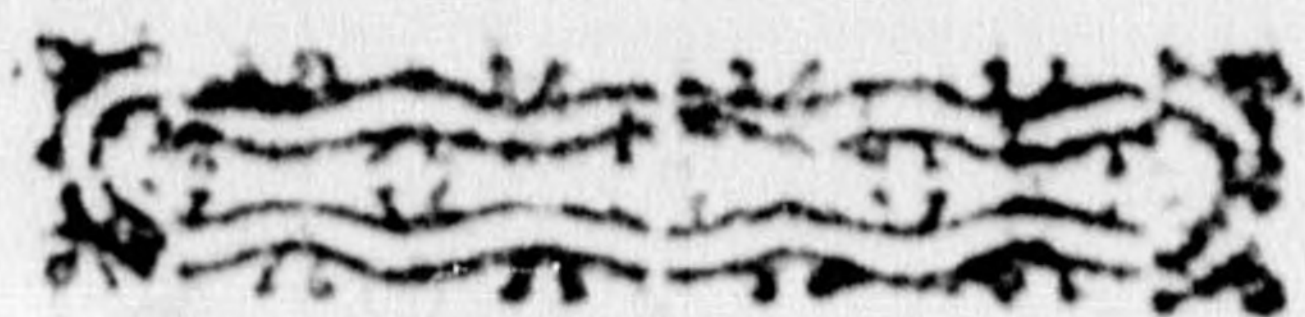
A' mi Felséges Urunk egész Ts. Királyi Udvarával és a' Nápolyi Udvarral edgyütt kivant egélségben vagyon. Tegnep a' Práterben lévő Királyi tlegoria mellett a' Dunán keresztül tábori hidat tsináltata ő Felsége, annak meg-probálására, hogy valyon a' mi hid-tsináló Katonáink mennyi idő alatt tsinálhatnának háború alkalmatosságával egy hidat, mellyen mind Lovas mind gyalog Sergeink által költözkedhetnének. Jelen vala itt mind a' két Felséges Udvar, H. Koburg, és mások igen sokon, midőn 3 fertály óra alatt a' hid kelzen leve a' Dunán, és egy Divisio Lovaság, a' két Udvar és sok Lovas Gavallérok azon által menének. Nappal e' fele mulattságai vagynak a' F. Nápolyi Királynak, a' Vadászaton kívül, estvere kelve pedig Játéknéző helyekben és Bálokban mutatják magokat ő Felségek, ezen Fársáangi napokban.

Egy Polonyi Levéiből azt írhatjuk, hogy a' múlt Szombaton tartatott Gyűlésben megint csak azok a' felelő végzélei olvastattanak fel ő Felségének, mellyek az Ország ügyes bajos dolgaira nézve adtak,

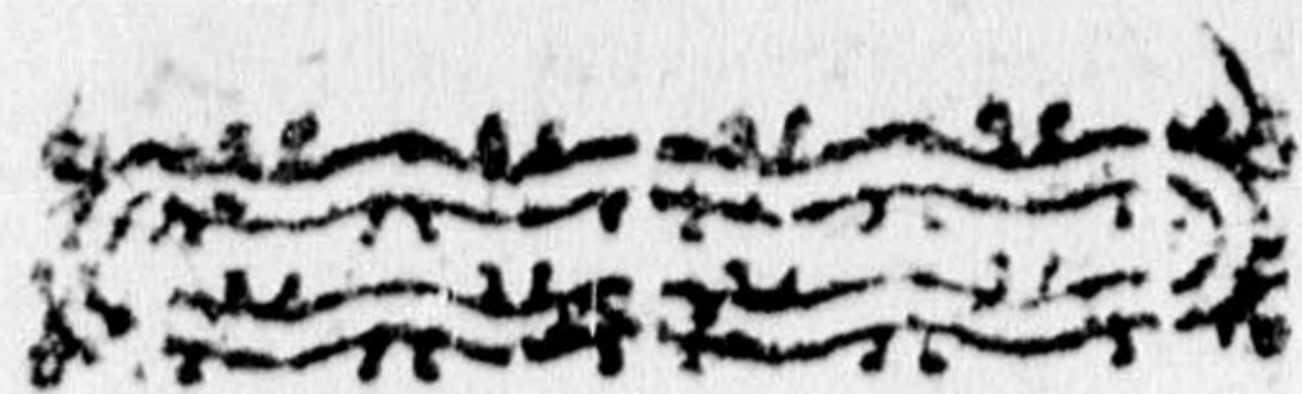

tak, u. m. Az *Indigénatusról*, a' Députátus Urak diurnumáról, a' Dec. 2-dikán ő Felségéhez küldött 10 tikkelyekről 's sok más e'-félékről szól vala a' Gyűlés és az ő Felsége felelete.

Elegyes jegyzések. — A' Magyar Országban lévő Nemtelen Polgárok' 's ugy nevezett Jobbágyoknak szabad bor árultatásokról és ki-költözkedhetésekről való Felséges Rendelés, már Pofonyba kihirdettetett. — A' Királyi kegyelmes, válaszló Rendelések Pofonyba le-érkeztenek, és el-végeztetett, hogy ezek párban olztassanak ki az Ország gyűlése tagjai között. — A' Vallás változtatásra nézve azt határozta ő Felsége, hogy a' ki belső meg-győződésből előbbeni Vállását változtatni kívánva, jelentse magát az Udvarnál; egyéb képpen a' Keresztényi türedelem meg-marad a' már ki-adott Ország és Király végzése szerint. — A' Komáromi Városi Tanács meg-nyerte ő Felségétől, hogy ezen-túl mindenik Senátornak, az eddig vólt 130 forint esztendei fizetések lészzen; és ugy tapasztaljuk, hogy még eddig azoknak a' Városi Senátoroknak, kiknek magoknak elegendő Város Calfájok vagyon, fizetések nevekedését ő Felsége kegyelmesen nagyobbítani ellent nem állott; tudván, mint édes Atya, azt, 100 's 200 forintal mire mehessen, és hogy élhessen egy Tisztviselő. — Az a' hallal gazdag viz a' Tisza, mellyről az a' közönséges értelem, hogy leg-alább-is 10-ed része hal; most olly panaszt kéntelenítettik a' maga partya lakosától hallani, hogy nints hal! és azt írják nekünk, hogy ennek halai tsudálatos képpen ugy oda-is lettenek, hogy alig lehet benne halat fogni. Ennek okául azt adják a' szélesebb tapasztalású Halászok, hogy a' viz a' rendkívül való szároztságban partyai közül a' füzes térségre szokása szerint ki-nem önthetvén, 2 esztendők alatt nem hogy szaparodott volna benne a' hal, hanem a' mellyek vóltanak-is rész-szerint el-vesztenek, rész szerint nagyobb vizeket kerestének. — Ugy értyük Bétsben, hogy az öszve ragasztott Udvari Kantzelláriák el-válnának egymástól, és hogy Cseh, országnak, Austriának, Magyar-orzágnak, Er-

Erdélynek, Gallitziának, az Illyriai Nemzetnek 's a' t. mind külön külön Kantzelláriája léfzen. — Az Erdélyi Kolosvárt lévő Ország-gyűlése igen szép rendel és edgyező indulattal foly; itt-is közönséges értelemmel el végeztetett, hogy az Ország Diáruma a' Nemzeti nyelven nyomtattassék, és már 22-dikben Sajtó alatt-is vólt — mellyel minden órán szolgálunk Erd. Olvasóinknak. Minthogy itt 3 Nemzetből áll az Ország-gyűlése — szó esett arról hogy mindenek magyarul follyanaké, vagy Németül is a' Szász Nemzetre nézve, tehát a' Szász Nemzet Deputátus Urai fel-szollaltanak, hogy mi minnyájon tudunk Magyarul, és magok önként kívánták, hogy mindenek Magyarul légyenek, a' mint nekünk iratik Igaz-is, hogy a' Szász Nemzetnek Nemesi Rendje közönséges ugy tud Magyarul, hogy a' született Magyar is el-buhatik némellyik előlle. — — Most jönnek már a' mi Tudósítóiinktól minden felől a' Levelek az *Ismail*' meg-vétele hírével; de minthogy ezt már a' Kútfőből irtuk vala-meg; tehát tsak azt iktatjuk ide, a' mik ujjak a' Tudósításokban. *Bukorsfőből* azt irják, hogy az Oroszok részéről 4 Generálisok, 27 Szabális Tisztek, 76 alsobb Tisztek áldozták fel életeket a' sebelseken kívül — és 3 Generálisok veszedelmes sebet kaptanak. Bukorellben az a' hire, ha hitelt érdemlene, hogy a' Muszkák-*uak Ismail* annyiban került, a' mennyiben még soha egy Vár sem. A' meg-hólt Török telleket a' Török Rabokkal magokkal 5 napok alatt temettették el, kik az alatt az Ég alatt lévén, sokon közüllök meg-is hóltanak. — A' Nagy Vezér táboráról azt belzéllik, hogy alig állana 10-ezer emberből, mely szerint H. *Potemkin* meg-sem akar állani *Várna*ig. — Azonban *Szisztovban* a' békeség szerző Tanáts dolgozik, és már a' mi Udvarunk Bétsben, és az itt lévő Pruszszus Követ 2 Kurirokat vette-nek innen; de miben légyen a' dolog még eddig a' tyúk sem tudja. — A' F. Császári Pruszszus Udvarnál lévő Követről H. *Rájsz* Urról az a' hir, hogy innen vilzsza-jöne, de ki mennyen helyébe nem tudatik.

Kolosvárt Dec. 14. napján. A' múlt Hónak 15. dikén u. *Leopold* napján este 6 órakor, a' Tanács Ház előtt építettett Győzedelmi Kapun, a' mellett lévő két Pyramisokon meggyujtattak feles számú métsék, azonban az egész Városnak nagyobb utzái megvilágosítottak. A' Győzedelmi Kapunak tetején volt ki-festve a' Magyar Országi Korona, ez alatt; volt általvilágosítva Felséges Urunk II. dik *Leopold* Képe, ennek alatta egy Sas, szájában egy pántlika, ilyen irással: *Királyok Kintsei. A' Népek Szivei.* A' Kapu felett pedig olvastatott ez a' **Vers**: *Hiv Szivet ha kívánsz Királyi nagy Felség; Hivségedre Szivünk im gyuladott fel 's ég.* Alább a' Kapu világának felső kerek' hajtása' közepin, a' zöld fenyő-fa ágokból öszve font Kofzorúk' között, függött egy nagy Sziv nagy megvilágosítással. A' Kapunak Nap kelet felől való allyán volt deszka táblára fél térd hajtással egy Magyar, valóságos öltözetben festve olly rajzolással; hogy Szemei Felséges Urunk fenn álló Képére függelztettek; jobb karjával egy kis oszlopra könyökölve; mely langolt, mutatván ujjaival szivére, a' hol osztán a' Város czimere is le-volt festve. A' fenn emlitett két Pyramisok ezen Kaput közbe vették vala, egyik ilyen irással: *Határatlan Öröm.* A' másik: *Neménlett Boldogság.* Ezen alkalmatosságoknak díszesebben lehető ki-mutatásokra az Uttzára, lézkekkel, 's tövekekkel 's fenyő zöld ágokkal jó darabotska Piatz kerítettett vala bé, mellyen a' Kaputól kezdve mint egy 2 $\frac{1}{2}$ ölnyire három szökő Kutak valának, ezek előtt két Kő Öz, egyiknek faránál, egy kő Oszlop, rajon egy tseber Budai piros bor, melly az Öznek orán folyván ki, a' Kerítés két oldalai mellett ki-tétetett két holzszú asztalok mellett megvendégeltetett Koldusoknak számokra hordattatott. Azonban Trombita és más muzsikák hangjai hallattatván szüntelenül, szép volt nézni a' Nevelés alatt lévő Katona gyermekeknek kivont Kardal folytatott, 's mint egy három ferkályig tartott Tántzokat, melly végére jutván a'

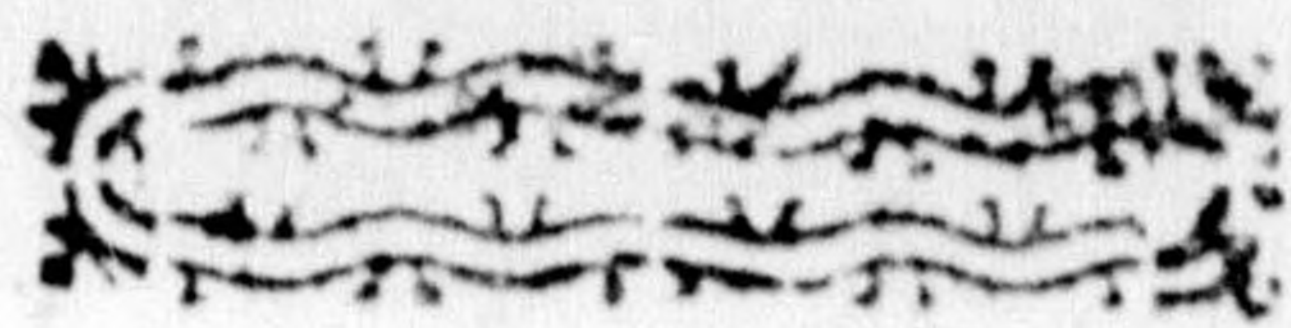
föl.

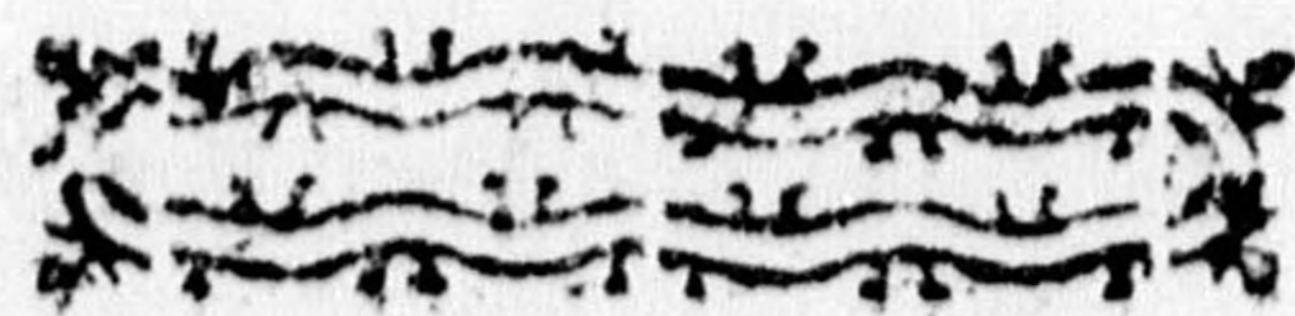
földön tsillámló számos métsék között elő sétáltak szép rendel az ezen Pompát meg nézni méltoztatott nagy Méltóságok, Nemes Uri Rendek és Katona Tiszt Urak eleibe és egy sort formálván, Karjaikon külön külön függő Táblájokat öszve vagy is egymás mellé tévén, együtt olvasni mutatták: *Éljen II-dik Leopold a' mi Királyunk.* Innen visszavertvén a' Katonátskák a' Győzedelmi Kapu elibe: háromszor fel szóval kiáltották: *Éljen II-dik Leopold a' Mi Királynk!* Ezt a' töméntelen Közönség követvén, kiáltotta *Éljen.* Hasonlóképpen 4-szer Felséges Afzszonyunkért, utollyára pedig M. Gubernátor Urunk ő Excel. jáért, midőn nem tsak a' Trombiták harfogtak, más musikák zengedeztek; hanem minden harangok öszve huzattattak, 's a' Város szakállos Agyui a' Fellegvárban keményen ropogtanak. Ezen kedves de igen szives pompával eljőve a' 8 óra, azonnal kiknek a' Nms. Tanátstól az a' Bilét előre adattatott vala: *Kolosvárnak hármos öröme* u. m. *Leopoldus* Koronáztatás és a' Gubernium első Ülésének napjai, a' Tanátstól adott Vendégségre a' Bál-Házba Grófok, Bárók, Nemesek, Katona Tiszt Urak, kik akkor a' Városban jelen vóltanak, méltoztatták magokat meg-alázni, vig kedvel lenni. Kik között Gubernátorunk ő Exja Mgos Elete Párja, a' Mi Kegyelmes Afzszonyunk, különösön a' Magyar Tántz által kegyelmes jó kedvét méltoztatott nyilvánossá tenni. *Vívánt!* Továbbá el-érkezvén a' Nms. Tanátshoz a' Felsőbbek parantsolattya, hogy mitsoda idő-tájban érkezzék hozzánk Ország Gyülésére Mgos L. B. és Generális Rall Ur ő Exja, mint Felséges Urunk Képe, meg-olztván magokat a' Tanáts béliek, egy Kapitány és Fő Hadnagy Vezérlések alatt ki-mentenek mint egy 66 Lovas Városhakkal, Zászlóval, három Trombitásokkal és két Kotsikkal, e' mostani Hónak 2-dik napján a' Város Falujába Felekre, a' végre, hogy ottan egy tiszteiséget tévén ő Exjának a' Városba kísérnék. Dél-után egy órakor a' Falun alóll egy Rétre mindnyájon ki-szállottak, és szürkül.

kületig ottan várakoztanak, de ő Exja az nap el-
nem érkeztén, a' Faluba hálásra meg-maradtanak.
Más nap, reggeli 9 órakor a' nevezett Réten ismét
meg-jelentének, és minekutánna a' 12 tőt el-ütötte
vólna, ő Exja, az előtte jött és a' Ns Vármegye
részéről meg-jelent Mgos és Ttts. Uri Rendekkel,
Zászlóval és Trombitással a' Völgyön feléjük kö-
zelgetett vólna, a' jövők Trombitásának a' Váro-
siaké költsönözve trombitáltak. A' Városi Lová-
sok egy rendben a' réten állottanak, a' Kotsikba
ült négy Sénátorok pedig, azoknak érányokba fen-
az oldalon várták ő Exját. El érkeztén dél-utáni
egy órára az ő Exja Hintója meg állott, 's leg-ottan
méltóztatott Déák nyelven a' tisztetség tételt meg-
köszönni. Azonnal a' Király-Biró Ur ő Exját Déák
nyelven köszöntötte, és a' Városi Védelme alá aján-
lotta. Ő Exja maga feleletét meg-tévén igérte Ke-
gyelmességét. Itt a' Király-Biró azt kiálta: *Leo-*
poldus II-dus Rex Coronatus & Princeps Transylva-
niæ Hæreditarius vivat! erre, az alatt állott Lo-
vaság Vivátot adott, a' fenn- említett két Lovas
Tisztek a' Zászló mellett állókkal, ki-vont Kard-
jokkal, a' Zászló-tartó a' Zászlóval a' föld felé le-
hajtván azokat, a' tiszteiséget meg-tették, ez így
ment másodszor-is, harmadszor-is. Utollyára esett
ő Exjáért egy Vivát: ezt-is ő Exja különös Kegyel-
messel fogadta, mindenik kiáltás között harlogtak
a' Trombiták. És így a' Városi Lovasok előre páro-
son ki-vont Kardokkal meg-indulván, utánna a' Vár-
megyei Urak, ő Exja két Hintókkal; ezeket a' Vá-
rosi 2 Kotsi. Midőn e' szerint le felé lejtve a' Va-
roshoz közelgetett vólna a' le-irt Sereg, mozsárral
lett jel adásra, a' Felleg-várban, a' Város 30 szakál-
los ágyui, kéttzer lövették-ki, és így elérvén a'
Város Közép Kapuját, a' Kotsikon vólt Sénátorok
le-szökdvén, a' gyalog Ösvényen a' Kapuba ál-
lott több Sénátorokkal magokat egyesítették; holott
Fő-Biró T. Szathmári P. Sigmund Ur meg-állittat-
ván az ő Exja Hintóját, egy Déák el-fogadó kö-
szöntést tett, erre ő Exja-is meg-tévén a' Feleletet,

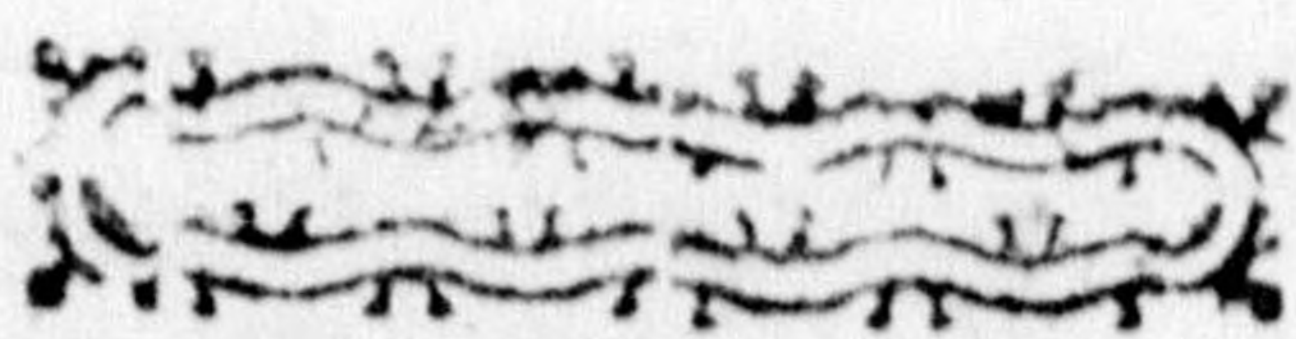
az öfzve tódúlt 's rész-szerint két rendben állittatott Városi nép között, nagy trombitálás között felkifértetett a' M. Gr. *Rhédei* Mihály Ur házához, a' hol most is jó egészségben, frissen vagyon Eljen! És így ezen Hónak 20-dikán az Ország Gyűlése elkezdődött, 21-dikén és 22-dikén Mgos Gr. L. *Bánffí* György Ur ő Exja a' Gubernátori Hivatalban és M. Gr. M. *Monostori Kemény* Farkas Ur ő Exja a' Státuum Præsidenségbe M *Csernátoni* Ferentz, *Cserrei* János és *Türi* László Urak az Itélő-Mesterségben, az Ország és Tites Rendek által, nagy örömkialtások között megmaradtanak 23-dikán déli 11 óra tájban, minekutánna a' fenn tisztelt Generális és Regius Plenipotentiarius Ur ő Exja szállására az Ország Követtjei 5 Hintókban megérkeztenek, és ő Exját a' Gyűlésben megjelenni, meghívták volna, azonnal ő Exja is előll gyalog menvén a' Provinciális Cancellária, utánna ő Exja Hintója, ezt kiférték a' Mgos Gr. *Bethlen* Ferentz Ur ő Nga vezérlése alatt, itt egy pár Grófok és Bárók valóságos és igen drága egy formájú Magyar öltözötekben, ahoz alkalmaztatva tsufrangozott és kiválogatott Paripákon. Ezen Méltóságok után ment ő Exjához tartozott egy Hintó. Ekkor tisztefséget tettenek, a' Gr. *Mitrovfszki* Regementtyéből itten szállóló 2 Compánia, talám 40 főből álló Dragonyosok. A' Városi Tanátsbéliek, az ő Exja szállása előtt készült Győzedelmi Kapun kívül jobb kéz felől állottanak, ezeken túl, két rendel a' Városiak rész-szerint fegyveresen, a' menetel alatt, a' Sipok, Dobok, és Trombiták szüntelenül harfogtanak. A' Gyűlésben annak okáért, minekutánna ő Exja a' szokott köszöntést meg-tette, 's Gubernátor Ur ő Exja arra felelt volna, mi légyen és mennyiben határozódjék Felséges Urunk Kivánsága, mint Fejedelmünk Képe elő beszélette. Ezek után az Ország Felséges Urunkhoz tartozó hivségéről a' Hitet letette. Azonnal a' K. Plénipotentiarius Ur-is az Országnak Fels. Urunk nevében meg-esküött. El-olvolván végtére ez napi Ország Gyűlése, száz és talám hat.

hatvankét hivatalos személyek a' K. Flénip. Ur' & Exja szállásán meg-jelentenek, asztalhoz ültenek, holzfazon és szüntelenül harfogtak a' Trombiták a' köszönöttekre, sőt egy néhány elsőbb köszönöttekre, a' szakállas ágyuk is hangzottak a' Fellegváron. Előre pedig két állásokról a' Győzedelmi Kapu előtt mint egy 60 veder Bor foly vala a' köz-nép számára, sok darab kenyér és pénz-is hányottatott el. — Itt is szép Győzedelmi Kapu volt készítve éppen a' Ház kapuja előtt, azon a' száma nélkül álló sok méts estvéli 5 órakor meg gyujtatott, második vagy 3-dik Uttzából nézve 's nem tudva a' dolgot, szerentsétlen tűznek lehetett volna gondolni. Akkor a' Városnak nevezetesebb uttzái ismét megvilágosítottak.

Dec. 31-dikén. Ismét *Kolosvárról*. — Ide való Református Szt. Irást tanító egyik Profelsor T. T. Szathmári P. Mihály Uram, a' M. Fő Konfistorium parantsolattyából, ezen Hónak 26-dikán, a' Belső Farkas Uttzai Reformátum Templomban, fel-vévén Textusul Szent *Dávid* 133-dik *Sóltárát*, a' meg-jelent díszes és nagy számú Gyülekezet előtt, nyomtatást érdemlő Prédikátziót mondott, az Ország Gyüléséről. E' máj napon-is folytattatván az Ország Gyülése, mellyen midőn arról volna a' Kérdés, hogy a' három Nemzet között lejendő Egyeségről, *Unioról* mondandó Hit Déákul vagy Magyarúl legyen? Némeltyek azon gondolatból, hogy a' Szász Deputátusok Magyarúl nem tudnának, úgy vélekednek, hogy Déákul tegyék le a' Hitet. Azonban a' nevezett Deputátus Urak fel-szollalván, hogy mindnyájon tudnak Magyarúl, e' szerint tehát az Egyeségről való hitet közönségesen le tették.

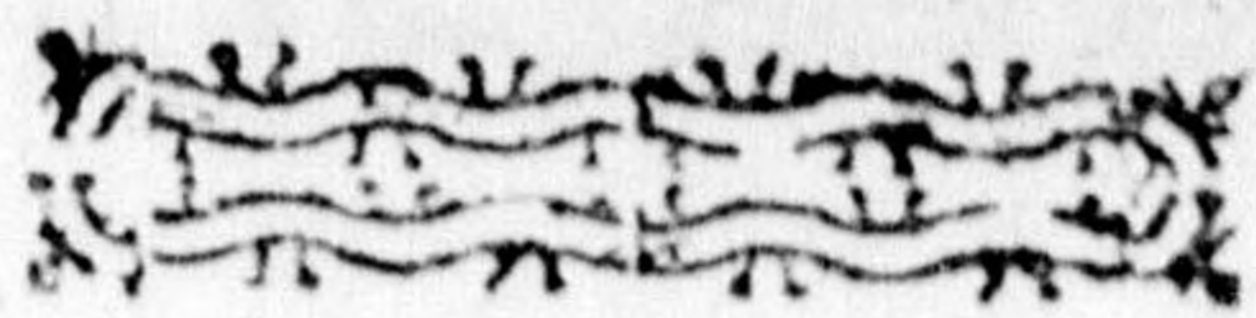
Miskoltz 12 dik *Jan.* — „Köz példa beszéd: minden ki telik a' *K* — *vából*, és nints olyan rossz, nints olly szörnyü vakmerőség a' mit egy egészen rossz Alszony el ne kövessen. — A' fennebb el-tölt hónapokban el-vész a' nállunk lévő Organistának egy paszamántos nadrágja, lájbija, inge, gagyája, 's 40 n. forintja. Egy jó féle Kovátsné

már előre keresvén az alkalmatosságot, hogy az Organistával beszélhesen, így szollítja meg egy néhány napok múlva: ennye be el-veszett az Ur! hogy ne, mond az Organista, midön ilyen 's ilyen kár vallású ember vagyok. Ugy-é? mond a' Kovátsné tsudálkozva — nó! ne búsullyan az Ur — meg-vigasztalom én az Urat. Tudok én egy Aszszonyt, ki velem és általam az Ur kárát vissza keritti. Nó! kérem az Aszszonyt, mond a' lengetég Filozofiáju Organista, segittsen rajtam, bizony meg-szolgálom! Egy néhány napok múlva el-megy a' Kovátsné az Organistához, 's mondja: no már én a' Varáslommal beszéltem, és hogy a' dolog tö-kéletességre mehessen, kell 2 pappiros gombos-tő, két ujj fazék és 3 ujj Üröm-seprű, még pedig ezek-nek mind lopottaknak kelletik lenni; ezen kívül adjon az Ur 3 forintokat. A' 3 forint itt van, mond az Organista, de gombostős pappirosokat, ujj fazakokat és seprüket lopni nem tudok. Nó hiszem! már itt van a' pénz, rám kell bizni a' többit, mond a' Kovátsné — Organista Uram hólnap a' padlásán mind a' nadrágát, mind lájbiját meg-fogja találni. Ezzel el-menvén a' Kovátsné, szerentsésen meg-lopja a' gombos-tövet 's a' többit-is, 's varásol sok-fé-le képpen. Más napra kelve jut eszébe az Organistának, hogy a' ház-padlására kellenék menni, ha ott volna é a' nadrág és lájbi; hát azon módon, a' mint a' Kovátsné biztatta, ott találja. Halgat ezzel az Organista, már most jó reménységgel lévén a' többi felől-is — azonban a' Kovátsné tilalmas Szeretőjének nénye jó esmerőse lévén az Organistának, látja, hogy az ő Öttsén az Organista inge vagyon, mellyet ő varrot vala. Hól vetted atyámfia ezt az inget, ezt én jól esmérem. Mi-nek kérded jó Néne? ezt nekem a' Kovátsné adta — fülbe ment ez az Organistának, és valamit ez előtt-is ide gyanakodott, most meg-erősedik gyanu-jában, 's megyen a' Biróra; dolgát elé-beszélvén, hivatják a' Kovátsnét — e' tagadja mennyre föld-re hogy ő nem lopott; de elég az, hogy a' kör-nyül-

nyúlállások ötöt tettek Tolvajjá, azért a' Biró és a' Tanáts, nevezetesen a' Varáslásérs 24 Korbátsot itél a' Kovátsnének — midőn venné észre ezt a' Kovátsné, hogy mingyárt ki-fogna poroztatni, azt moadja a' Biráknak: hogy ő viselős; azért ne bántsák. Semmi külső jele nem lévén a' dolognak, hivatja a' Tanáts a' Vármegye *Khirurgusát*, hogy az *Alszonyt* vizsgálja-meg. A' *Lhirurgus* jót áll, hogy az *Alszonynak* semmi e'-féle baja nintsen, sőt irást is ad rólla a' Tanátsnak, hogy az *Alszony* nem viselős — így hát Kovátsné *Alszonyomat* kivitték az utzára, és a' 24 el vágák a' szokott helyen. Midőn szabadon bocsáttanak — vár meg Biró, Tanáts, és *Khirurgus*, meg-adjátok a' 24-nak az árrát! mond az *Alszony*. — Mit csinál hát a' Kovátsné? Oh szörnyü hallatlan vakmerőség! Eltemetnek vala e' tajban egy hetes ártatlan kishgyereket — kap a' Kovátsné az alkalmatosságon — fogad egy néhány forinton maga mellé egy Verbunkon lévő Katonát, és ezzel éttzakának idején fel-átsák a' gyereket, és a' koporsót fel-feszítvén el-lopja a' halottat. — Itt a' Temető mellett Czigányok lakván, két Czigány gyerek észre vette vala, hogy a' Koporsó közzül dolgoznak, de ez a' Nemzet-is nagyon félelmes lévén a' Kifirtettől és a' haláltól el-fzaladtanak; tehát a' Kovátsné szerentsésen haza lopván a' már el-temetett gyereket, szülni készül, beteggé teszi magát, Papot hivat, gyónik annak rendi szerint és utolsó kenettel él. Elmenvén tölle a' Pap, egy nagy fazék Sertés vért maga mellé téssen az ágyba, azzal előbb a' lopott gyermeket rútol bé-keveri; magának lepedőjét 's egyebit — bé-motkolja, és a' lopott gyermeket 2 láda között szerentsésen meg-szüli, és a' földön hagyván, hivat 2 *Alszonyt*, hivatja a' Bábát, 's hát a' gyermek már meg van halva a' földön. Boldog P — — *Mária!* mond a' Bába, mi dolog ez? A' Bába ezzel fel-vévén a' gyereket, fereszti, 's hát szagas, a' feje-ladgva el van lenyvedve; kérdi, hogy a' szüléssel jární szokott egyéb — — hol van? —

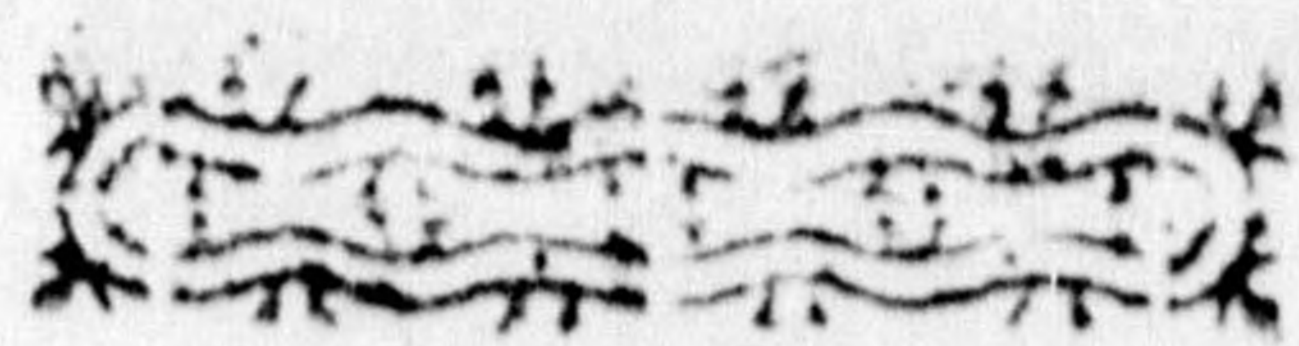
Soholt sem találják. Ezen dolog csak hirtelen elterjedvén, fülibe megyen a' Birónak, Feltsernek 's másoknak. Itt mesterséges hamiságnak kelletik lenni, mondanak ezek; azért a' Biró, a' Feltser, 's más betsületes emberek is látogatására mennek a' gyerek-ágyba fekvőnek; egy előbb megdobbantának a' dolgon; azért vizsgálódnak, 's észre veszik, hogy az Afzszony az ágy belső részében elrejtett véres fazékba vájkál, és keni magát. Kapja a' Feltser, le-rántja az Afzszonyt az ágyból, megtalálja a' fazék Sertés-vért — a' beteg Kovátsné megkapja a' véres fazakat, és két egészséges ember is alig tudá kezéből ki tekerni. Tiszta ruhát tesznek a' Kováts mülhelye alá, hát nints már vér — a' Bábával megvizsgáltatnák — de az Afzszony nem akarja engedni — erővel fog hozzá a' Feltser, 's hát az egész Historia olyan, hogy a' Bába Afzszonyom is pálinkát ihatott volna belőlle. Mind ezek így lévén, a' gyereket viszik a' Biró házához hamis Annyával edgyütt, és a' Szólga Biró Ur hírével 3 hites embereket küldenek a' Temetőbe a' gyanús Sirhoz, fel-ásotják a' Kaporfót, 's hát üress. Így a' gyermeket még az nap tisztefésségesen eltemettetik — ki valamint kétszer született, úgy kétszer-is temettetik-el. Kovátsné Afzszonyomra pedig, bár eleget *protestált*, hogy gyerek-ágyos Afzszonynyal így bánni nem igen szép dolog volna, egy 12 fontos vasat verének, és az Uradalam Tömlötzébe bétevék, hogy a' tisztulás 6 heteit itt töltse ki — míg többet nyernek tsalárd érdemei. — Nálunk az Afzszonyok véghetetlenül boszonkodnak ezen egész Afzszonyi Nemet, rész-szerint meg-motskolt gaz Afzszonyra. — De lassan! Afzszonyomék; mert éppen a' boszszú állásnak kivánsága vitte a' Kovátsnéts-is erre, nem kell boszonkodni. — A' sok étkek között, mellyeket ezen történetből lehet kóstolni, az edgyik az, hogy Afzszonyom ő Kelgyelmek kerüljék a' boszszú-állást — és a' mit érdemlett szenvedje békével. Egy rongyos régi Bölts azt találta vala hajdon Könyvébe írni: *Nullum animal*

vindictæ Cupidius, quam Foemina!! — Ezt azért íram Déákúl; mert a' Férfiakról szól, nem az Asszonyokról. — —

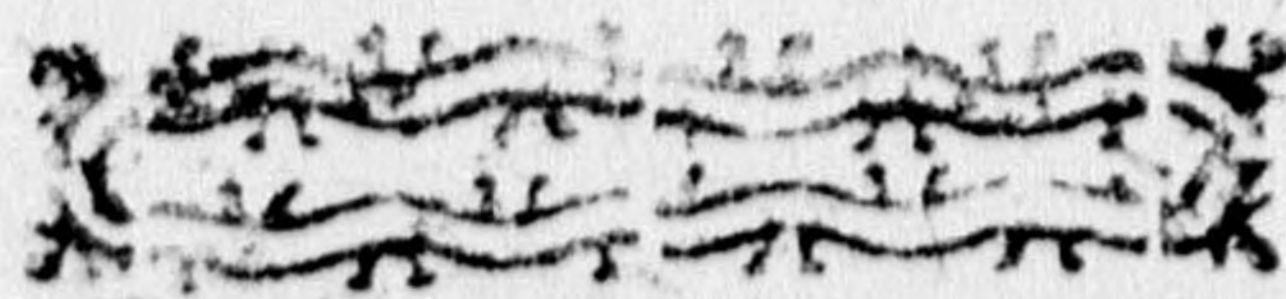
M. G. Haller Pál Ur' írásba tett beszédje.

Méltóságos Gróf, és Státuum Præsidens Ur! engedje meg Excellentiád, kérem alázatosan, a' T. N. Státulokkal együtt, hogy én mint igaz Hazafiú Istennek hála szerentsésen el kezdődött Országunk Gyűlése továbbra való szerentsés folytatása, és végzése végett édes Hazánk boldogulására tzelőző indulatból vélekedésemet írásba Exc. ádnak, és a' T. N. Státuloknak bé nyujthassam, mert tettzett ő Szt Felségének olly változó egészséget reám bortsáttani, melly mián szobámból ki-nem mehetek. De tettzett ugyan azon mindenható Ur Istennek igaz Hazafiúi szivemet olly nagy örömmel, és vigasztalással bé-tölteni, hogy minden egészségtelen változásaimat könnyen szenvedem, 's felejttem, midön elmémbe forgatom azokat, hogy több 50 esztendőknél, miolta az Ország Gyűlésein jelen vóltam, de soha három Nemzeti knek illy nagy edgyefségével tsak egyet-is folytatni, mint a' mostanit, nem tapasztaltam. Ugyan azért rövid idő alatt sokra mentünk, mert a' mi leg jobb, és kegyelmesebb Fejedelmünkkel, Fels. Császárnkkal két részről Hitünknek letételével meg-egyesülénk, annak utánna édes Hazánk Törvénye, és Privilégiumoknak helyre állítására mind a' három Nemzetből álló Státusok Hazánk boldogulására tzelőző Hitünket le-tévők. Nintsen tehát egyéb hátra, hanem hogy jó módját an-gák, mi formán, mi képpen törvényteleniségekkel okozott sebeinket mind a' négy bé vett vallásokból, és három Nemzetből álló T. N. Státusokat azok által vólta-képpen meg-elégittsük, és nyugtassuk. Magam részemről régi, és Diætákon lett tanuságomból jelentem alázatosan illyétén vélekedésemet. Allittsuk-fel haladék nélkül ezekre készült személlyekből fedhetetlen Commissiot, vagy-is bizonyos okokra való nézve nevezzük Deputátionak. Vagyou mi elöttünk a' T. N. Vármegyéknek elsőbb nagy érde-
mű

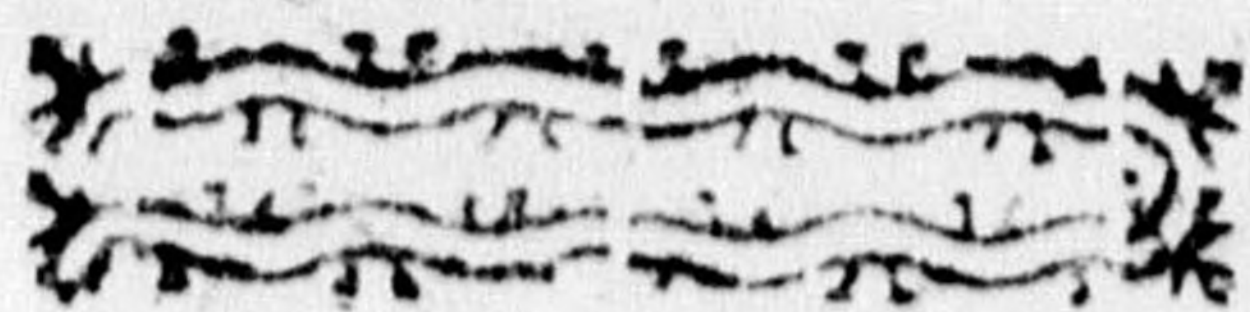
mű Fő Tiszttye M. L. B. Kemény Simon Ur ő Exja. Vagyon ama régi nagy Nemességű Székely Nemzetnek hasonló nagy érdemű elsőbb Fő Tisztjek G. Nemes János Ur ő Exja. Vagyon az Inclyta harmadik Nemzetnek nagyon Kellemetes Comessek *Bruckenthal* Mihály Ur ő Exja. Az illyenek régi Diætákon is a' Nemzetek Præfesseinek neveztettenek, és az első Præsidiumat az szokta vólt viselni, a' kinek Méltósága, és Tisztsége idősebb, és elébb való vólt. Vagynak a' T. N. Státusok között Mgos Regalista Urak, a' kik az Ország Gyűléseit mindenkor, ugy most is főbb képpen díszítették, díszítések tehát most is azon fedhetetlen Commissot, vagy is Deputátot magok Mgos választott személyekkel, ki nem hagyván abból Mgos Regalista Uraságok között lévő szép Nemességet, ugy egyenlőképpen a' négy bé-vett Vallásokat, a' T. N. Vármegebéli Deputátusok nagy régi Nemességű Székely Nemzet Székely Deputátátsait, nem különben az Incl. Natiokból lévők, és Királyi Városok, taxas helyek magok mivoltokhoz képest hasonlóan teledhetnek. Hozzá télszem azt, hogy ha az Incl. Nationak érdemes Comesse, ő Exja a' Mgos Guberniumtól nem távozhathának, vagyon, és vagynak azok között el-készült érdemes személyek, a' kik közül ő Exja helyében a' Commissioban, vagy Deputatioban állhatna. De erősíti, 's ez előtt is erősítette az, hogy az édes Hazánk három Biráji, az az: Itélő-Mester Urak között azon fedhetetlen Commissio, vagy is Deputatio között, ha kettő meg nem jelenített, egy fő helyett foglalt, 's most is foglaljon.

Tapasztaltam, mert magam mint szorgalmatos Hazafiá Generalis Székeken meg-jelentem, nem különben minden Gyűlések, és Generális Székek ugy ki-keresték Törvényünk, Privilegiumainknak megsértődések által lett Terheket, mellyeket eleitől fogva Ország Gyűléseinken Gravamináknak neveztünk, hogy azokhoz többet találni, vagy tenni talám majd nem lehetne. De tudjuk azt is, hogy azok

zok között vagynak Vallások, Nemzeteket illetők, és a' Hazába Tifztségekre buzgóságot gerjesztő fel-tételek. Annál-is nintsen bizonyosabb, hogy (rövideden mondom) 50 esztendőktől fogva tapasztaltam, és ez a' három rontotta édes Hazánkat, rozsz akaróinknak alkalmatosságot nyújtott megromlásunkra, és most is többnyire ezek okozzák édes Hazánknak most utoljára, ha elég későre-is, meg-gyogyítható sebeit. Tegyük tehát ezeket hátrébb, keressék - ki rendre, vulgo: compilalják terheinket, mellyeket eleitől fogva gravaminainknak neveztünk. Magok böltsekségek szerint (ha úgy tetszik) vélekedésüket rendibe adták-fel a' T. N. Státusoknak; ezeket Isten Kegyelmeiségéből igazítsuk, és végezzük Itéletem szerint bátran, és könnyen tselekedhejük, mert a' mi leg jobb örökös Fejedelmünk, Fels. Császárunk nem csak sokszor meg-ígérte, hanem már kegyelmesen hitét-is le-tette a' véget, hogy valamik boldog emlékezetű nagy Attya *Károly Császár*, és édes Anyja Fels. *Mária Theresia*, a' mikre hitüket le tették, azokat szentül meg-is fogja tartani. Azoltától fogva származott sebeinket, Privilegiumainknak el-romlását bátran igazíthatjuk, mert magának ő Felségének ez a' szent akaratja. Ha lehetnének pedig ezen időt fellyül haladó sérelmeink, nints annál illendőbb és bizonyosabb, hogy Mennyei és Földi Királyunkhoz fel-emelvén szívünket illendő alázatossággal bátran könyöröghetünk ő Felségeknek; a' mi Mennyei Királyunk, és édes Atyánknál édesebb Atyánk, magatettzése szerint fog rajtunk könyörülni, és Fels. földi Királyunknak, nagy jó Fejedelmünknek kegyelmességekre hajlandó szívét a' mi jóvunkra igazgatni fogja.

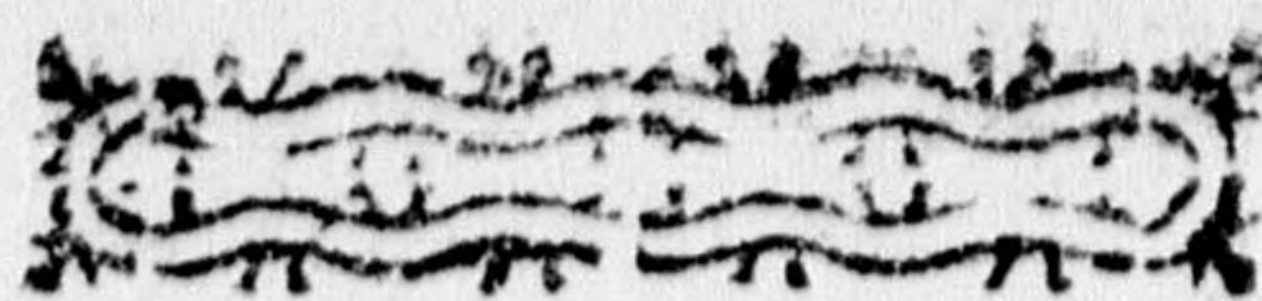
Midőn ezeken által mentünk volna, szükséges mindennemű Tanátosainkat, kiket Dicasteriumoknak szoktunk nevezni, mivel az egy nagy érdemű Mgos Törvényes Királyi Tábla Mgos Præfessin Gr. *Bethlen Pál* Ur ő Exján kívül minnyájon Törvényünk ellen elébb tétettek, mintsem valóztattuk volna,

vólna, tegyük tehát a' többit illendő móddal törvényesekké, azt jól szivünkre vévén, ne hogy Isten ő Szent Felsege előtt is háládatlansággal vádaltassunk, hogy a' kik régen, mostan, és mindenkor megbizonyított igaz Hazafiuságokkal, böltségekkel mostani Tisztségeket régen megérdemelték. Azokhoz mi formálag nyuljunk, annak idejébe mint háládatos Haza igaz Fia tsekély vélekedésemet ez iránt kifogom jelenti.

Utollyára, hogy mind a' négy bévett Vallásnak, és három Nemzetnek mindenekben eleget tehesünk, és magunkat megoldhatatlanul egybe köthessük, Maradékinknak (ha Isten ő Sz. Felsegének úgy fog tettzeni) világ végéig tartó erőfedélekre, és boldogságokra nézve adják elé magok terheket. Én rélzemről ezt tartom majd legkönnyebb dolognak, mert sokszor mondjuk azt az Nemzettségek közönséges nagy Törvényét, hogy kinek kinek a' magáét, egyikének úgy, mint a' másiknak az övét adjuk-ki, mert meghatározták édes Hazánk Törvényei mind a' négy bévett Vallásoknak, édes Hazánkban lévő 3 Nemzeteknek mivóltokat. Helyheztesük tehát Hazafiai szivünkbe a' boszszu-állás, irigység, ártatlan indulatok helyett örökösen ezen két Törvényeket, és így hizekedem magamnak azzal, hogy a' Felseges Auszriai Ház, és abban lévő örökös legjobb Fejedelmünk, Fels. Császárunk fogja tapasztalni ezek által is ő Felsegekhez lévő, és örökösen léendő ragaszkodásunkat, és nem tsak az egész Magyar Monárkhia, hanem e' Világon rolunk tudakozodóknak illy nagy Gubernátorunknak kormányozása által Világ végéig tartó ditséretünket el-fogjuk nyerni.

Végezetre: Nyujtom-bé M. Grof, és Statuum Præsidens Ur ő Exjához, és a' T. N. Státusokhoz alázatos kettős kérelemet: hogy igaz Hazafiai szivből édes Hazánk boldogulására tzelező vélekedésemet nagy Gubernátorunkal, Mgos Kir. Guberniummal közleni méltoztassanak, és hogy ha akár ki ennél halznalobbat fog jóvasolni édes Hazánk boldogulá-

gulására, aztat ezer örömmel fogom tsókolni. Második alázatos kéréssem az, hogy midőn az a' fennebb nevezett fedhetetlen Commissio, vagy is Deputatio fel fog állani, engedje meg a M. Gróf, és Statuum Præfidentis Ur, és T. N. Státufok, hogy én-is mint bugó igaz Hazafia, midőn egészségem engedi, fennebb nevezett Méltóságoknak Præsidiumjak alatt meg-jelenhessém, mert különben nem tselekszem, és örömemnek fogom tartani, hogy ha legkisebben is azon nagy Deputationak mint öreg ember Hazafia könnyebbségire lehetek. Az alatt is vagyok, és utolsó pihenésemig maradok Mgos Gróf és Statuum Præfidentis Urnak ő Exjának, és a' T. N. Státufoknak alázatos engedelmes szolgája. — —

Gr. *Haller Pál* mp.

Posonyban a' múlt Hétfőn tartott Gyűlésben ő Felségének, azon Kegyelmes Rendelése is nyilvánosságossá tétetett, mely-szerint a' F. Királyi és Septemvirális Tábláknak Pestre által költözése megengedett; sőt ezeknek által költözésére már a' szükséges rendelések meg-is tétettek. — A' Kamará és Helytartó Tanáts Budán maradnak. — Az *Indigénák* törvényes bé vételekről és fizetésekről szóló törvény-is meg-van határozva ő Felsége által ujjonnan, de erről az Ország Diariuma fog minden órán bővebb tudósítást tenni. — A' Helytartó Tanátsnál Titoknak *Holtzman* Urat, ő Felsége, ezen vezeték név alatt *Tzirty*, ingyen Nemessé rangra léptette.

A' mi Török fogságban lévő Tisztjeink és Katonáink váltatnak vissza, kiknek egy része már Zemlinnél várattatnak. A' mi békeségünknek ez-is egy jele. — *Bourdeauxban* egy Kádárnak (Bodnár) Felesége 6 hónapig viselt terhe után egy Fiú és 4 Leány gyermekeket szüle, kik más napra minnyájon meg-halának, de az Alsószony máig is frissen vagyon életben.